

BURSZTYN w akcji

Bursztyn to skamieniała, kopalna żywica drzew iglastych, występująca w postaci żółtych lub brunatnych bryłek.

Bursztyn w różnych kulturach:

Nazwa "**bursztyn**" pochodzi od niemieckiego **bernstein** (kamień, który się pali).

Grecy nazywali ten kamień **elektron** (ηλεκτρον), co oznacza świecący i błyszczący;

Rzymianie nazywali bursztyn **lyncurium**, czyli moczu rysia, albowiem według legendy złocisty kamień powstał ze skamieniałego moczu tego drapieżnika;

Arabowie **anbar**, ponieważ zapach pocieranego bursztynu kojarzył się z zapachem ambry;

Persowie nazywali kamień **karuba** – złoty rabuś;

Słowiańska nazwa **jantar** została przejęta od Litwinów, a ta od fenickiej nazwy jainitar – żywica morska.

Powstanie bursztynu:

Żywica wydostawała się ze zranień, pęknięć pni i gałęzi drzew. Mówi się o dwóch przyczynach tego zjawiska, po pierwsze, takim zwiększonym wypływem żywicy drzewa broniły się osłaniając zranienia, blokując dostęp wirusom i pasożytniczym grzybom. Po drugie mogła być to reakcja drzew na zachodzące zmiany klimatu, znaczne wahania temperatury i wyjątkową aktywność wulkaniczną.

Zastosowania bursztynu:

Najbardziej ceniony w jubilerstwie bursztyn bałtycki, znany od pradziejów, inaczej zwany jest sukcyneitem.

Bursztyn jest przedmiotem handlu. Największe międzynarodowe targi bursztynu na świecie Amberif odbywają się w Gdańsku.

W medycynie ludowej dym bursztynowych kadzidełek zabijał zarazki, a noszone na szyi korale zapobiegają bólowi gardła i głowy oraz wzmacniają tarczycę.

Ogrzane grudki bursztynu stosowało się do wyciągania z oczu ciał obcych (muszek, pyłków).

Utluczony proszek zażywano jak tabakę, co miało oczyścić zatoki i pomóc w pozbyciu się kataru.

Współczesna litoterapia stosuje bursztyn jako nalewkę w leczeniu chorób tarczycy, gardła, przy chrypce i reumatyzmie.

Cechy bursztynu:

- Ze względu na niewielką twardość ulega szybko zarysowaniom oraz zmatowieniu na wypolerowanej powierzchni w przypadku kontaktu z twardszymi materiałami, np. ziarenkami piasku zawartymi w kurzu i powietrzu.
- Bursztyn nie rozpuszcza się w wodzie
- Bursztyn się elektryzuje
- Jeśli bursztyn jest prawdziwy, to powinien w słonej wodzie unosić się na powierzchni, a w słodkiej utonąć.
- Bursztyn się pali
- Bursztyny są najczęściej żółto-pomarańczowe, ale występują też żółte, zielone, szare, a nawet białe.

- Bursztyn może zawierać różne tzw. inkluzje, czyli insekty, bąbelki wody lub gazu, małe kręgowce, liście, ziarna czy kawałki kory.

Zadanie:

I. Wyobraź sobie, że jesteś jubilerem i musisz sprawdzić, czy bursztyny, które posiadasz w pracowni są prawdziwe. Jak możesz to zrobić? Wypisz cztery sposoby.

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

II. Połącz nazwy bursztynu z miejscem ich pochodzenia

Bursztyn	Grecja
Elektron	Arabia
Jantar	Niemcy
Lyncurium	Persja
Anbar	Litwa
Karuba	Rzym